

سال سوم انسانی

۵ آذر ماه ۹۵

ردیف	مواد امتحانی	صفحه‌ی
۱	ادبیات فارسی (۳)	۳
۲	زبان فارسی (۳)	۴
۳	زبان فارسی (۳) (آزمون شاهد - گواه)	۵
۴	عربی (۳)	۵
۵	دین و زندگی (۳)	۷
۶	زبان انگلیسی (۳)	۹
۷	زبان انگلیسی (۳) (آزمون شاهد - گواه)	۱۰
۸	ریاضی سال سوم	۱۱
۹	آرایه‌های ادبی	۱۲
۱۰	آرایه‌های ادبی (آزمون شاهد - گواه)	۱۳
۱۱	تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)	۱۴
۱۲	تاریخ ایران و جهان (۲)	۱۴
۱۳	چهارمیه‌ی (۲)	۱۵
۱۴	چهارمیه‌شناسی (۲)	۱۶
۱۵	منطق	۱۷
۱۶	فلسفه‌ی سال سوم	۱۸
۱۷	روان‌شناسی	۱۹

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف امام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۵

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ادبیات فارسی (۳)

۱- (سعدالله زارع کارگزینی، نثر فارسی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

حله: جامه‌ی نو

ریاحین: جمع ریحان، گیاهان خوش‌بو، سبزه‌ها
منجینق: وسیله‌ی یرتاب سنگ و آتش به طرف دشمن
تیش: گرما، حرارت
ندیم: هم‌نشین شخص بزرگ، همدم

۲- (مینا توکلی نژاد، نثر فارسی، ترکیبی)

اکفا: جمع کفو، همانندان، هم‌طرازان

۳- (مینا توکلی نژاد، نثر فارسی، صفحه‌های ۳۹ و ۴۱ تا ۴۳)

«لم» صحیح است.

۴- (اعظم نوری‌نیا، ادبیات داستانی، ترکیبی)

واژگان «محو، حیاط، عمله، غریبه، می‌خواست، طاس» با املا‌ی نادرست نوشته شده‌اند.

۵- (اعظم نوری‌نیا، ادبیات داستانی، صفحه‌ی ۳۲)

(ب) این که گدا گوشه‌ی تاج سلطنت را بشکند مفهومی متناقض است. (تاج سلطنت را شکستن کنایه از بی‌توجهی به مادیات است.)

(پ) «گل خوش نسیم» استعاره از یار شاعر - بلبل: استعاره از شاعر

(ت) شاعر، عارض (چهره‌ی) بارش را به چمن تشبیه کرده است.

(الف) «قال و مقال» جناس دارند.

۶- (مرتضی منشاری، ترکیبی)

تشخیص: چنگ خمیده قامت به عشرت می‌خواند.

بیت آرایه‌ی تضاد ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: استعاره: «ساروان» استعاره از راهنما / کنایه: «این ره‌کران ندارد»: کنایه از بی‌کران بودن راه عشق

گزینه‌ی «۲»: تلمیح: گنج قارون / جناس: داد و باد

گزینه‌ی «۴»: تکرار مصوت بلند «آ» در مصراع دوم آرایه‌ی نغمه‌ی حروف را پدید آورده است. / استعاره: «شاه» استعاره از معشوق

۷-

(سوندر آقایی، نثر فارسی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

توضیح نکات درسی:

متون نثر مرسل: قصص الانبیاء، ترجمه‌ی تاریخ طبری، ترجمه‌ی تفسیر طبری

متون نثر بینابین: تاریخ بیهقی، سیاست‌نامه‌ی نظام‌الملک طوسی، قابوس‌نامه‌ی

عنصرالمعالی

نثر فنی: کلیله و دمنه

متون نثر مصنوع و متکلف: تاریخ جهان‌گشای جوینی، مقامات حمیدی، حبیب‌السیر

۸-

(املان قزلبو، نثر فارسی، صفحه‌های ۳۵، ۳۶ و ۳۹ و بخش اعلام)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: در دوره‌ی مشروطه نویسندگان از تکلف، دوری و اصل ساده‌نویسی و حفظ اصالت معنی را رعایت می‌کنند.

گزینه‌ی «۳»: نخستین مجموعه‌ی داستان‌های کوتاه جمال میرصادقی «شاهزاده خانم سبز چشم» است.

گزینه‌ی «۴»: نویسنده‌ی قصص‌الانبیاء در این کتاب، به بیان داستان‌هایی از پیامبران و برگزیدگان می‌پردازد که منبع و مأخذ آنها را در بسیاری از حکایت‌های قرآن مجید می‌توان یافت.

۹-

(ابراهیم رضایی‌مقدم، نثر فارسی، صفحه‌ی ۴۵)

مفهوم عبارت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» «پرهیز از دل‌بستن به دنیا» است.

۱۰-

(کنکور سراسری ۸۸ با تغییر، نثر فارسی، صفحه‌ی ۴۵ کتاب درسی)

مفهوم عبارت صورت سؤال: اسباب نزاع و درگیری بر سر مال دنیا را کنار گذاشتند. این عبارت بر پایان‌یافتن جدل بر سر مال دنیا و در واقع، بر «ناپایداری ثروت و جهان» تأکید دارد.

مفهوم بیت گزینه‌ی «۴»: در این جهان که همانند چشمه است، افراد بسیاری چون ما، از نعمات آن استفاده کردند و در یک چشم بر هم زدند، از بین رفتند و مردند. (تأکید بر ناپایداری جهان)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: هرکس در دنیا نافرمانی کند، روزگار با تازیانه‌ای که در دست دارد، وی را رام می‌کند. (هرکس باید در جهان موقعیت و جایگاه خود را بداند و به قول معروف: «پایش را از گلیمش درازتر نکند.»)

گزینه‌ی «۲»: ای زاهد خودپسند، اسرار این جهان از چشم من و تو پنهان است.

گزینه‌ی «۳»: روزگار، اختیار انجام برخی کارها را دارد.

زبان فارسی (۳)

۱۶-

(مینا توکلی نژاد، نگارش، صفحه‌ی ۳۸)

نیم‌فاصله هم نشانه‌ی دیگر ترکیب است.

۱۷-

(مینا توکلی نژاد، املا، صفحه‌ی ۳۹ و ۴۰)

املا‌ی درست غلط‌های املا‌یی در صورت سؤال:

توجه و تبیین - اغراق و مبالغه - برآنت و بیزاری

۱۸-

(ابراهیم رضایی مقرر، املا، صفحه‌ی ۳۱)

واژه‌ی «ضاللت» در بیت «ب»، واژه‌ی «طاق» در بیت «پ» و واژه‌ی «دیدگان» در بیت «ث» نادرست نوشته شده است.

۱۹-

(اعظم نوری نیا، نگارش، صفحه‌ی ۴۸ و ۴۹)

«ان» در ابیات «الف» (بهاران)، «پ» (چرخ‌زنان)، «ت» (رخشان، بازرسان)، «ج» (بامدادان)، «چ» (جوشان)، نشانه‌ی جمع نیست.

تشریح سایر ابیات:

«ان» در ابیات «ب» (شهیدان، خونین‌کفنان) و «ث» (صوفیان) نشانه‌ی جمع است.

۲۰-

(مسن اصفری، زبان‌شناسی، صفحه‌ی ۳۳)

در گزینه‌ی «۴» واژه‌های «نسازی، ندارد» ساخت تصریفی دارند.

واژه‌های دارای ساخت تصریفی در سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: تیرها - گشادی - بارها - کشیدم

گزینه‌ی «۲»: تشنگان - گیرند - کامی - گیرند

گزینه‌ی «۳»: بیگانگان - بخشدن - دوستان - خوشتر

۱۱-

(عارف‌سازات طباطبایی نژاد، دستور، صفحه‌ی ۴۴)

عبارت صورت سؤال و جمله‌ی گزینه‌ی «۱»، هر دو چهار جزئی با مفعول و مسند هستند.

قلم ثبت زیباترین اندیشه‌ها و ژرف‌ترین عواطف بشری را میسر می‌سازد.

نهاد مفعول مسند فعل

نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر آن را کهنکشان می‌بیند.

نهاد مفعول مسند فعل

۱۲-

(کلاطم کلاظمی، نگارش، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۴)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: نظام دستوری به دو بخش صرف (ساخت واژه) و نحو تقسیم می‌شود.

گزینه‌ی «۳»: هنگام ضبط واژه‌ها در فرهنگ لغات، صورت پایه، مدخل اصلی واقع می‌شود.

گزینه‌ی «۴»: در واژگان ذهنی زبان، برای هر واژه دست‌کم سه نوع اطلاع ذخیره شده است: الف) اطلاع آوایی ب) اطلاع دستوری پ) اطلاع معنایی.

۱۳-

(سعرالله زارع کاریزی، دستور، صفحه‌ی ۴۷)

واژه‌ی «یعنی» در جمله‌ی گزینه‌ی «۲»، کار فعل را انجام می‌دهد و معادل فعل (است) به حساب می‌آید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

سایر گزینه‌ها جمله‌های دوجزئی بدون فعل هستند.

۱۴-

(سعرالله زارع کاریزی، نگارش، صفحه‌ی ۲۹)

به تداخل تصویری در تصویر دیگر، چنان‌که تصویر اول به تدریج محو گردد و تصویر دوم واضح و نمایان تر شود، «آتشه» می‌گویند.

به توقف دوربین از یک نما (پلان) به نمای دیگر «کات» گفته می‌شود.

قسمتی از فیلم که زمان در آن تداوم دارد، «سکانس» نامیده می‌شود.

۱۵-

(ابراهیم رضایی مقرر، نگارش، صفحه‌ی ۳۵ و ۳۶)

پیام جمله‌ی گزینه‌ی «۲» بدیهی و آشکار است بنابراین به قید تأکید نیاز ندارد؛ اما در سایر گزینه‌ها کلمات «بدون تردید»، «قطعاً» و «بی‌شک» در جایگاه مناسب به کار رفته است.

زبان فارسی (۳) (شاهد «گواه»)

عربی (۳)

۲۱- (کتاب آبی سؤال ۵۲۶، نگارش، صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی)
همه چیز می تواند زمینه ساز نوشتن باشد؛ حوادثی که در زندگی اتفاق می افتد، اطرافیان، زندگی نامه ها، داستان های گذشته، مطالب روزنامه و خبر، گزارش، حوادث و ...

۲۲- (کتاب آبی سؤال ۵۲۷، نگارش، صفحه‌ی ۲۸ کتاب درسی)
حرکت نمایشی مربوط به نویسنده است و باید در متن نمایش، داخل کمانک توضیح داده شود و شامل دستور اجرای کلیه ی حرکاتی است که به پیشبرد بهتر نمایش می انجامد.

۲۳- (کتاب سراسری تهری ۸۴ با تغییر، نگارش، صفحه‌ی ۳۵ و ۳۶ کتاب درسی)
جمله‌ی گزینیه‌ی «۱» با توجه به این که پیامی بدهی دارد، به قید تأکید نیاز ندارد.

۲۴- (کتاب آزار ۸۰ با تغییر، املا، صفحه‌ی ۳۹ و ۴۰ کتاب درسی)
عبارت «والی حرس» با املای نادرست آمده است.

۲۵- گزینیه‌ی «۳» (کتاب سراسری هنر ۸۱، دستور، صفحه‌ی ۴۲ کتاب درسی)
هر انسان آزاده‌ی ایرانی از درباز آزادی را از جان و دل می ستاید.
نهاد متمم قیدی مفعول متمم قیدی فعل

۲۶- (کتاب سراسری تهری ۸۲، دستور، صفحه‌ی ۴۴ کتاب درسی)
شیخ فریدالدین عطار نیشابوری مراحل سیر و سلوک را روشن می سازد.
نهاد مفعول مسند فعل

۲۷- (کتاب سراسری تهری ۸۳، دستور، صفحه‌ی ۴۲ کتاب درسی)
می خوراند: چهار جزئی گذرا به مفعول و متمم بیرون می آورد و باید: سه جزئی گذرا به مفعول
جملات دوجزئی در سایر گزینیه ها:
گزینیه‌ی «۲»: مار ... می روید.
گزینیه‌ی «۳»: پادشاه ... بیارآمد.
گزینیه‌ی «۴»: پسر ... بالید (رشد کرد).

۲۸- (کتاب آبی سؤال ۵۳۶ با تغییر، املا، صفحه‌ی ۳۰ و ۳۱ کتاب درسی)
املای درست کلمات در گزینیه های «۱» «۲» و «۳» به ترتیب عبارت اند از: سادگی - انضباط - تهیه

۲۹- (کتاب آبی سؤال ۵۲۹، نگارش، صفحه‌ی ۲۹ کتاب درسی)
پایان ستیزه ها و درگیری های نمایش «مرحله‌ی گره گشایی» است.

۳۰- (کتاب آبی سؤال ۵۳۴ با تغییر، املا، صفحه‌ی ۳۱ کتاب درسی)
املای درست کلمات و ترکیبات نادرست:
زاد ولد - ماخذ و منابع - راحت تر

۳۱- (کتاب سراسری زبان ۸۹، ترجمه، ترکیبی)
«یوم» مفعول فیه است، بنابراین در سه گزینیه‌ی دیگر چون به صورت مفعول به ترجمه شده، نادرست است. هم چنین «أعماله السیمة» به معنی «اعمال بدش» صحیح است.

۳۲- (سیرمهر علی مرتضوی، ترجمه، صفحه‌ی ۴۰)
«تعلمت» به معنای «یاد گرفتم، آموختم» درست است.

۳۳- (سیرمهری شرفی، ترجمه، ترکیبی)
«احذر أن تعود»: بپرهیز از این که تکرار کنی / «و إنا تنالک عقوبتی»: و گرنه مجازات من به تو می رسد

۳۴- (کتاب سراسری ریاضی ۹۰ با تغییر، تعریب، ترکیبی)
اگر: «إن» / یک بار: «مرة واحدة» / ندای دلت: «نداء قلبک» / پاسخ دهی: «أجبت»
(فعل شرط) / قرار می گیری: «وقعت» (جواب شرط) / هر چیزی: «کل شیء» / می فهمی: «فهم» / خوب باشد یا بد: «خیراً کان أو شراً»

۳۵- (کتاب سراسری هنر ۸۴، تعریب، ترکیبی)
تشریح گزینیه های دیگر:
گزینیه‌ی «۱»: «لعل» معادل «ای کاش» نیست و ضمیر «ی» نیز معادلی در جمله‌ی عربی ندارد. «انسان» باید معرفه باشد. «مجهز شود» فعل است ولی در این گزینیه به صورت اسم آمده است.

گزینیه‌ی «۳»: «لعل» نادرست است. مرفوع بودن «جناحان» و «اثنان» نیز نادرست است.
گزینیه‌ی «۴»: ضمیر «ی» در «لیتی» زائد است. «بال» در جمله‌ی فارسی مضاف است.

۳۶- (کتاب سراسری ریاضی ۹۳، مفهوم، ترکیبی)
عبارت سؤال می گوید: «هرکس قبل از سخن بیندیشد از اشتباه در امان می ماند.» که با بیت گزینیه‌ی «۲» مطابقت دارد.

ترجمه‌ی متن:

دانشمندان تلاش کردند راز باران ماهی را بشناسند، پس تیمی را برای آشنایی ماهی هایی که بعد از گردباد بر روی زمین می افتند، فرستادند، پس دریافتند که ماهی ها متعلق به آب های مجاور نیستند، بلکه متعلق به آب های اقیانوس اطلس هستند که به مسافت ۲۰۰ کیلومتر از محل سقوط ماهی ها دور است. همانا گردباد ماهی ها را به آسمان می کشاند و آن ها را به مکانی دور می برد و هنگامی که سرعتش را از دست می دهد، ماهی ها به روی زمین می افتند. مردم در هندوراس این روز را سالانه جشن می گیرند و آن را جشنواره‌ی باران ماهی می نامند.

۳۷-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، درک‌مطلبه، ترکیبی)

با کدام چیز ماهی‌ها بر روی زمین می‌افتند؟ گردباد ماهی‌ها را به آسمان می‌کشاند و بعد از از دست دادن سرعشش، ماهی‌ها بر روی زمین می‌افتند.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: از طریق دریا ماهی‌ها به ساحل می‌رسند.

گزینه‌ی «۲»: باران‌ها ماهی‌ها را به زمین می‌فرستند.

گزینه‌ی «۳»: ماهی‌ها همیشه در دریاها و آب‌ها هستند.

۳۸-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، درک‌مطلبه، ترکیبی)

«مردم در هندوراس روز باران ماهی را ماهیانه جشن می‌گیرند.» نادرست است.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: محل افتادن ماهی‌ها از آب‌های اقیانوس اطلس به مسافت ۲۰۰ کیلومتر می‌باشد.

گزینه‌ی «۳»: مردم روز جشن افتادن ماهی‌ها در هندوراس را جشنواره‌ی باران ماهی می‌نامند.

گزینه‌ی «۴»: دانشمندان راز باران ماهی را در نهایت یافتند.

۳۹-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، تشکیل، ترکیبی)

حرکت‌گذاری صحیح کَلْ عبارت: «إِنَّ الْإِعْصَارَ يَسْحَبُ الْأَسْمَاكَ إِلَى السَّمَاءِ وَيَأْخُذُهَا إِلَى مَكَانٍ بَعِيدٍ.»
 «إِنَّ»: حرف مشبیهة بالفعل / «الإعصار»: اسم «إِنَّ» و منصوب / «يَسْحَبُ»: خبر «إِنَّ» و مرفوع محلاً / «الأسماك»: مفعول به و منصوب / «إلى السماء»: جار و مجرور / «يأخذُ»: فعل مضارع مرفوع و فاعلش ضمير «هو» مستتر / «ها»: مفعول به و محلاً منصوب / «إلى مكانٍ»: جار و مجرور / «بعيدٌ»: صفت و مجرور به تبعیت

۴۰-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، تحلیل صرفی، ترکیبی)

«تَسَاقَطُ»: فعل مضارع - مفرد مؤنث غایب (لغائبية) - لازم - معلوم - ثلاثی مزید از باب «تفاعل» طبق اولین صیغه‌ی ماضی (تساقط) دارای دو حرف زائد - معرب - صحیح از ریشه‌ی «سَقَطَ» / فعل مرفوع و فاعلش «الأسماك» از نوع اسم ظاهر

۴۱-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، تحلیل صرفی، ترکیبی)

«مُتَعَلِّقَةٌ»: اسم - مفرد - مؤنث - نکره - معرب - مشتق - (اسم فاعل از مصدر «تَعَلَّقَ»). - منصرف - صحیح‌الآخر / خبر فعل ناقصه (لیست) از نوع خبر مفرد و منصوب

۴۲-

(سیرمهر علی مرتضوی، قواعد، صفحه‌ی ۲۸)

در صیغه‌های مضارع از فعل معتل مثال، حرف عله حذف می‌شود، ضمناً با توجه به مبتدا (الله) فعل باید در صیغه‌ی لغائب بیاید (بعد).

۴۳-

(اسماعیل یونس‌پور، قواعد، صفحه‌ی ۳۸)

با توجه به ضمیر «ک» فعل باید صیغه‌ی مفرد مذکر مخاطب باشد و با توجه به این که فعل میجزوم است به دلیل برخورد دو ساکن با یکدیگر حرف عله حذف می‌شود. (تَخَفَّ)

۴۴-

(اسماعیل یونس‌پور، قواعد، صفحه‌ی ۳۸)

فعل «اسْتَطَعْتُ» صیغه‌ی مفرد مذکر مخاطب است؛ بنابراین فعل امر نیز باید مفرد مذکر مخاطب باشد (رَدّ گزینه‌های ۲ و ۳) و چون حرف پس از عله ساکن می‌گیرد حرف عله حذف می‌شود. (اسْتَطَعُ)

۴۵-

(اسماعیل یونس‌پور، قواعد، صفحه‌ی ۳۶ تا ۳۹)

«اسْتَرْحَنَ» از ریشه‌ی «رَوَحَ» معتل و اجوف است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «اسْتَقَمَ» از ریشه‌ی «قَوَمَ» معتل و اجوف است.

گزینه‌ی «۳»: «اسْتَعِينُ» از ریشه‌ی «عَوَنَ» معتل و اجوف است.

گزینه‌ی «۴»: «تَعَدَنُ» از ریشه‌ی «وَعَدَ» معتل و مثال است.

۴۶-

(ابراهیم رحمانی عرب، قواعد، صفحه‌ی ۳۹ و ۴۲)

در جای خالی با توجه به «أَئِبْهَا» و «المؤمنون» به فعلی که به صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب باشد، نیاز داریم، ولی فعل «تَمَنَّ» صیغه‌ی جمع مؤنث مخاطب است و مناسب جای خالی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «تَقِيمُونَ» فعل مضارع از باب «إفعال» در صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب و مناسب جای خالی است.

گزینه‌ی «۲»: «أَقِيمُوا» فعل امر باب «إفعال» در صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب و مناسب جای خالی است.

گزینه‌ی «۳»: «أَقْتَمَمَ» فعل ماضی باب «إفعال» در صیغه‌ی جمع مذکر مخاطب و مناسب جای خالی است.

۴۷-

(مریم آقاییاری، قواعد، صفحه‌ی ۳۶ تا ۳۹)

با توجه به این که حرف آخر فعل ساکن دارد، «لا» از نوع نهی است که فعل مضارع را میجزوم می‌کند فعل مضارع از معتل اجوف (تکون) در صیغه‌هایی که ضمیر بارز ندارند، وقتی میجزوم شود حرف عله‌اش حذف می‌شود: لَا تَكُنْ

۴۸-

(مریم آقاییاری، قواعد، صفحه‌ی ۳۶)

در این گزینه، هیچ فعل معتل اجوفی وجود ندارد. «أُجِبَ» فعل صحیح و مضاعف از ریشه‌ی «ح» - ب - ج و «لَا يَذْخَعُ» فعل مضارع معتل مثال از ریشه‌ی «و - د - ع» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «تَبَّيَّنَ» فعل امر و اجوف از ریشه‌ی «ت - ب - ج» در صیغه‌ی جمع مؤنث مخاطب است که در آن اعلال به حذف صورت گرفته است.

گزینه‌ی «۳»: «لَمْ تَعُدْ» فعل مضارع میجزوم به «لم» و اجوف از ریشه‌ی «ع - و - د» در صیغه‌ی مفرد مؤنث غایب می‌باشد که در آن اعلال به حذف صورت گرفته است.

گزینه‌ی «۴»: «لَمْ يَذْخَعْ» فعل مضارع میجزوم به «لم» و اجوف از ریشه‌ی «ذ - و - ج» در صیغه‌ی جمع مؤنث غایب می‌باشد که در آن اعلال به حذف صورت گرفته است.

نگاه به گذشته:

۴۹-

(صبین رضایی، ثلاثی مزید و جامد و مشتق، صفحه‌ی ۲ و ۳)

(المُنَائِبُ + ع): مشتق و اسم فاعل مزید از باب «مفاعلة»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «المُشَاوَرَةُ» مصدر و جامد/گزینه‌ی «۲»: «مُرَّةٌ»: صفت مشبیه از ثلاثی مجرد

گزینه‌ی «۴»: «الخالق» اسم فاعل از ثلاثی مجرد / «مخلوقات»: اسم مفعول از ثلاثی مجرد

۵۰-

(سمر سویلی‌مقدم، نواسخ، صفحه‌ی ۱۶)

توضیح نکات درسی:

اسم افعال ناقصه «مرفوع» و خبر آن «منصوب» است؛ اسم حروف مشبیهة بالفعل «منصوب» و خبر آن «مرفوع» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «المؤمنون» و «منتصرین» صحیح است.

گزینه‌ی «۲»: «ماداموا» و «بعیدین» صحیح است.

گزینه‌ی «۳»: «والدی» صحیح است.

دین و زندگی (۱۳)

۵۱-

(سیره‌اری هاشمی)

در آیه‌ی ۲۳ سوره‌ی مبارکه‌ی بقره آمده است: «وإن كنتم فی ریب...: اگر در شك هستید... فأتوا بسورة من مثله...: سوره‌ای مثل آن بیاورید.» پس شك كردن در حقانیت قرآن کریم، علت برای آوردن سوره‌ای مشابه آن است.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌ی ۳۷)

۵۲-

(سیره بابایی‌نیا)

این بیت حافظ شیرازی که فرمود: «نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت / به غمزه مسأله‌آموز صد مدرس شد» به موضوع «امی بودن پیامبر (ص) و معجزه بودن قرآن کریم» اشاره کرده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۳۶ و ۳۴)

۵۳-

(سیراهاسان هنری)

طرح موضوعاتی چون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی و حقوق برابر انسان‌ها به «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت»، از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارد که آیه‌ی شریفه‌ی «قرأ باسم ربك الذي خلق الإنسان من علق» نیز مؤید همین مفهوم است.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۴۲ و ۴۷)

۵۴-

(فیروز نژادنیف - تبریز)

موارد «اصلاح جامعه»، «عامل نفوذ خارق‌العاده در افکار و نفوس» و «ویژگی‌های هنرمندانه‌ی قرآن»، به ترتیب مربوط به ویژگی‌های محتوایی، لفظی و لفظی قرآن کریم می‌باشد.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۴۰ و ۴۲)

۵۵-

(حسن فیاض)

از آن‌جا که پیامبر اکرم (ص) آخرین پیامبرند و تعلیمات ایشان برای همه‌ی زمان‌ها بعد از اوست، سند نبوت و حقانیت ایشان نیز به گونه‌ای است که در همه‌ی زمان‌ها حضور دارد و هم‌اکنون نیز مخالفان را به تحدی دعوت می‌کند. اگر معجزه‌ی پیامبر اکرم (ص) از نوع کتاب و علم و فرهنگ نبود، نمی‌توانست شاهدی حاضر و دائمی بر نبوت ایشان باشد.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌ی ۴۰)

۵۶-

(وفیره کاغزی)

آیه‌ی ۲۴ سوره‌ی بقره: «فان لم تفعلوا و لن تفعلوا فاتقوا النار ائتسی وقودها الناس و الحجارة اعدت للكافرين: پس اگر نتوانستید سوره‌ای شبیه قرآن کریم را بیاورید که هرگز نخواهید توانست، از آتشی بترسید که هیزمش آدمیان و سنگ‌هاست و برای کافران آماده شده است.»

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌ی ۳۷)

۵۷-

(میهوبه ایتام)

«فلا یتدبرون القرآن و لو كان من عند غیر الله لوجدوا فیهِ اختلافاً کثیراً...: آیا در قرآن کریم تدبر نمی‌کنند که اگر از نزد غیر خدا بود، در آن اختلاف بسیار می‌یافتند.» مفهوم آیه آن است که در قرآن کریم اختلاف و ناسازگاری و تعارض وجود ندارد، اما در نوشته‌های بشری این تعارض و اختلاف وجود دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۳۷ و ۴۲)

۵۸-

(وفیره کاغزی)

«رسایی در معنا» و «زیبایی و شیرینی بیان» از موارد اعجاز لفظی و «جامعیت» از موارد اعجاز محتوایی قرآن است. (دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۴۰، ۴۲ و ۴۳)

۵۹-

(هامد دورانی)

کتاب‌های پیامبران الهی معجزه‌شان نبوده است. به همین علت، برای اثبات نبوت آن‌ها به کار نمی‌رفته است و امی بودن پیامبر (ص) سبب شد تا بزرگ‌ترین دانشمندان به تکاپو بیفتند و فیلسوفان، عارفان و ادیبان خاضع شوند.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌های ۳۹ و ۴۴)

۶۰-

(حسن فیاض)

تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت...: قرآن کریم از موضوع‌هایی چون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها که آرمان‌های مقدس بشریت به شمار می‌روند، سخن گفت.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه‌ی ۴۲)

۶۶- (علیرضا نظری)

اولین کاتب و حافظ قرآن، حضرت علی (ع) بود. اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی، رفتار و گفتار پیامبر اکرم (ص) است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌ی ۵۲)

۶۷- (حسن فیاض)

آموزش شیوه‌ی انجام دستورات قرآن کریم، مربوط به حوزه‌ی مرجعیت دینی بوده و با آیه‌ی مبارکه «لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم یتلو علیهم آیاته و یرکبهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة» هم‌مفهوم می‌باشد.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۳۹ و ۵۲)

۶۸- (مرتضی مفسنی کبیر)

پیامبر (ص) مسئولیت دریافت و ابلاغ وحی را به طور کامل به انجام رساند و قرآن کریم را مرتب و تنظیم (تدوین) کرد و در اختیار آیندگان قرار داد.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۶۹- (مسلم بهمن‌آبادی - امین اسرین‌پور)

امام خمینی (ره) می‌فرماید: «مجموعه‌ی قانون برای اصلاح جامعه کافی نیست. برای این که قانون مایه‌ی اصلاح بشر شود، به قوه‌ی اجراییه و مجری احتیاج دارد.» سخن امام خمینی (ره) مربوط به ضرورت اجرای احکام اسلامی از دلایل ولایت ظاهری است که آیه‌ی شریفه‌ی «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الکتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط» مؤید همین مفهوم است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۵۰ و ۵۵)

۷۰- (محبوبه ابتسام)

آیه‌ی «قل اطیعوا الله...» به ولایت ظاهری اشاره دارد، زیرا در سایه‌ی ولایت ظاهری است که فرمان‌های خدا و رسول اطاعت می‌شود و نتیجه‌ی محقق شده از تشکیل حکومت اسلامی، حفظ استقلال جامعه‌ی اسلامی است. «و لن يجعل الله للکافرین علی المؤمنین سبیلاً»

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۵۰، ۵۳ و ۵۴)

۶۱-

(مرتضی مفسنی کبیر)

با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی «لقد من الله علی المؤمنین اذ بعث فیهم رسولا من انفسهم...»، ارسال پیامبری از خود انسان‌ها علت منت‌گذاری خداوند بر مؤمنان است و مطابق عبارت «یزکبهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة...»، تزکیه مقدم بر تعلیم است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌ی ۴۹)

۶۲-

(مرتضی مفسنی کبیر)

نمونه‌ی دیگر ولایت معنوی، هدایت بندگان است، نه از طریق آموزش معمولی و عمومی، بلکه از طریق امداد غیبی و الهامات روحی و معنوی و تصرف در قلوب و مانند آن است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۶۳-

(وفیره کاغزی)

معنی آیه چنین است: «خداوند بر مؤمنان منت نهاد هنگامی که در میان آن‌ها پیامبری از خودشان برانگیخت که آیات او را بر آن‌ها بخواند و آن‌ها را پاک کند؛ اگرچه قبل از آن در گمراهی آشکار بودند» این مفهوم بیانگر قلمرو «دریافت و ابلاغ وحی» است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۴۹ و ۵۱)

۶۴-

(محبوبه ابتسام)

پیامبر (ص) مسئولیت دریافت و ابلاغ وحی را به طور کامل به انجام رساند و قرآن را در اختیار آیندگان قرار داد تا مشتاقان هدایت به آسانی بتوانند از قرآن بهره ببرند که آیه‌ی «یتلو علیهم آیاته» با آن ارتباط دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۴۹، ۵۱ و ۵۲)

۶۵-

(علیرضا نظری)

بنا بر گفته‌ی امام خمینی (ره)، به این دلیل که هر نظام سیاسی غیراسلامی، شرک آمیز است چون حاکمش طاغوت است، ما موظف به از بین بردن آثار شرک از جامعه‌ی مسلمانان هستیم و طبق آیه‌ی «یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت و...»، مسلمانان نباید برای داوری به طاغوت و حکومت غیرالهی مراجعه کنند.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه‌های ۵۰ و ۵۵)

زبان انگلیسی (۳)

(رضا کیاسالار)

۷۶-

ترجمه‌ی جمله: «تصمیم گرفتن بدون دانستن تمام حقایق کار سختی است.»

(۱) مکان (۲) کنار، پهلو

(۳) حقیقت (۴) بینایی (واژگان)

(روزبه شهلایی مقرر)

۷۷-

(۱) ترجیح دادن (۲) درک کردن، فهمیدن

(۲) بالا بردن (۴) تحقیق کردن (کلوزتست)

(روزبه شهلایی مقرر)

۷۸-

(۱) رایج (۲) قوی، قدرتمند

(۳) روشن، باهوش (۴) پیوسته (کلوزتست)

(روزبه شهلایی مقرر)

۷۹-

(۱) به‌طور صحیح (۲) به‌طور مهم

(۳) اخیراً (۴) احتمالاً (کلوزتست)

(روزبه شهلایی مقرر)

۸۰-

(۱) بین، میان (۲) در امتداد

(۳) در طی (۴) درون (کلوزتست)

۷۱-

(علی شکوهی)

ترجمه‌ی جمله: «افرادی که کنار ما نشسته بودند در کل [نمایش] فیلم، اصرار به حرف زدن داشتند.»

نکته‌ی مهم درسی

“insist on / upon doing sth” به معنی «اصرار بر انجام کاری داشتن» است. از طرفی می‌دانیم که بعد از حروف اضافه، باید از “gerund” (فعل یندار) استفاده کنیم؛ بنابراین فقط گزینه‌ی «۳» می‌تواند پاسخ این سؤال باشد.

(گرامر)

۷۲-

(میرحسین زاهری)

ترجمه‌ی جمله: «معتقدم که برای دانش‌آموزان لازم و ضروری است که تا آن‌جایی که ممکن است سخت به کار مطالعه کردن ادامه دهند.»

نکته‌ی مهم درسی

در این تست دو ساختار گرامری بکار رفته است:

(۱) ساختار $It + to be + adj + for sb + to + verb$. بنابراین گزینه‌های «۱» و «۳» درست به نظر می‌رسند.

(۲) فعل “keep” که به تنهایی یا با حرف اضافه‌ی “on” به کار می‌رود و بعد از آن نیز فعل به شکل (ing) به کار می‌رود. پس گزینه‌ی «۱» درست است.

(گرامر)

۷۳-

(میرحسین زاهری)

ترجمه‌ی جمله: «وقتی که پدر خبر را شنید، صورتش ناگهان از لبخند و شادی پر شد.»

(۱) مناسب بودن (۲) دروغ گفتن
(۳) مشخص کردن (۴) پر کردن (واژگان)

۷۴-

(پووار مؤمنی)

ترجمه‌ی جمله: «خاورمیانه به شخصی نیازمند است که بتواند قادر باشد در ایجاد صلح در این منطقه نقش فعال‌تری را به عهده بگیرد.»

(۱) مهارت (۲) نقش
(۳) مورد (۴) دقت (واژگان)

۷۵-

(علی عاشوری)

ترجمه‌ی جمله: «او از کمک کردن به من امتناع کرد، اگرچه چندین بار از او درخواست کردم.»

(۱) پذیرفتن (۲) انتظار داشتن
(۳) امتناع کردن (۴) فهمیدن، درک کردن (واژگان)

(سراسری انسانی - ۸۹، با تغییر)

۸۶-

ترجمه‌ی جمله: «اگر یک جنگل به خاطر عدم آگاهی نابود نشود، منبع بسیاری از چیزهای ارزشمند است که چوب مهم‌ترین آن‌هاست.»

(۱) ارزشمند (۲) آسیب‌رسان

(۳) متوسط (۴) اخیر (واژگان)

(سراسری هنر - ۹۳)

۸۷-

ترجمه‌ی جمله: «متن عمدتاً در مورد چه چیزی بحث می‌کند؟»

(برای پیدا کردن دوست باید چه کرد.) (درک مطلب)

(سراسری هنر - ۹۳)

۸۸-

ترجمه‌ی جمله: «کلمه‌ی "It" در پاراگراف ۲ به امتحان کردن تعدادی از

تکنیک‌هایشان برمی‌گردد.» (درک مطلب)

(سراسری هنر - ۹۳)

۸۹-

ترجمه‌ی جمله: «چرا نویسنده «من، من، من» را در پاراگراف ۴ ذکر می‌کند؟»

«تا در رابطه با تبدیل شدن تان به تنها طرف صحبت‌کننده در یک مکالمه هشدار

دهد.» (درک مطلب)

(سراسری هنر - ۹۳)

۹۰-

ترجمه‌ی جمله: «طبق متن، هیچ‌کدام از موارد زیر به صورت مثبت به دوست‌یابی تان

کمک نمی‌کند، به‌جز توانایی اجازه دادن به دیگران برای بیان خودشان.»

(درک مطلب)

(سراسری تهرپی - ۸۷)

۸۱-

ترجمه‌ی جمله: «برای او غیرممکن است که یک شعر را حفظ کند.»

نکته‌ی مهم درسی

به ساختار «مصدر با to + (مفعول + for) + صفت + It+ to be» دقت کنید.

(گرامر)

(سراسری ریاضی - ۸۹)

۸۲-

ترجمه‌ی جمله: «فقط تصور کنید زندگی کردن در کشوری که در آن هوا همیشه گرم

و آفتابی است. چه‌کار خواهید کرد؟»

نکته‌ی مهم درسی

بعد از "imagine" اسم مصدر قرار می‌گیرد.

(گرامر)

(آزاد پزشکی ۸۶، با تغییر)

۸۳-

ترجمه‌ی جمله: «تنها به دلیل این که چیزی عامه‌پسند یا مد است، بدین معنا نیست

که آن چیز قرار است برای سلامتی شما خوب باشد.»

(۱) مد، رایج (۲) خطرناک

(۳) موفق (۴) علاقه‌مند (واژگان)

(سراسری تهرپی - ۸۸، با تغییر)

۸۴-

ترجمه‌ی جمله: «همه‌ی تیم عملکرد کاملاً خوبی داشتند.»

(۱) به‌طور کامل (۲) خیلی بد

(۳) به‌طور خاص (۴) به‌طور احمقانه (واژگان)

(سراسری زبان - ۹۰، با تغییر)

۸۵-

ترجمه‌ی جمله: «آن مکان وحشتناک بود، زباله و شیشه‌های شکسته همه‌جا وجود

داشت.»

(۱) عمل، تمرین (۲) انتخاب

(۳) زباله (۴) شگفتی (واژگان)

ریاضی سال سوم

(معمد شیرازی، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۶-

ابتدا تک تک عبارات را حساب می‌کنیم:

$$\begin{cases} f(x-1) = (x-1)^2 - 1 = x^2 - 2x + 1 - 1 = x^2 - 2x \\ f(x+1) = (x+1)^2 - 1 = x^2 + 2x + 1 - 1 = x^2 + 2x \end{cases}$$

$$f(x-1) + f(x+1) = x^2 - 2x + x^2 + 2x = 2x^2$$

(عزیزالدین علی اصغری، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)

۹۷-

شیب $2 \times g(x) = f(x)$

$$\Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = 2 \times \frac{g(x)}{g(x)} \Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = 2$$

$$\Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = 2 \Rightarrow \frac{f(x)}{2 \times (g(x))} = \frac{f(x)}{g(x)} \Rightarrow \frac{f(x)}{2 \times (g(x))} = \frac{f(x)}{g(x)} \Rightarrow \frac{f(x)}{2 \times (g(x))} = \frac{f(x)}{g(x)}$$

(معمد پور مستنی، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)

۹۸-

ابتدا شیب خط (۲) را به دست می‌آوریم:

$$m_2 = \frac{\text{خیز خط}}{\text{رفت خط}} = \frac{1}{2}$$

$$m_1 = 2m_2 = 2 \times \frac{1}{2} = 1$$

معادله‌ی خط (۱) را می‌نویسیم:

$$y - 0 = 1 \times (x - 0) \Rightarrow y = x$$

(فرزاد روشنی، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)

۹۹-

$$A \begin{vmatrix} 0 & -3 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} B \begin{vmatrix} -3 & 0 \\ 0 & 3 \end{vmatrix} \Rightarrow m = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{0 - 1}{-3 - 0} = \frac{1}{3}$$

$$y - 0 = \frac{1}{3}(x + 3) \Rightarrow f(x) = \frac{1}{3}(x + 3)$$

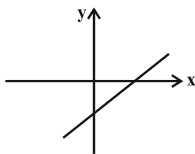
$$\xrightarrow{x=1} f(1) = \frac{4}{3}$$

(امیر زراتروز، نمودار تابع خطی، صفحه‌ی ۳۰ تا ۳۷)

۱۰۰-

$$ax + by + c = 0 \Rightarrow by = -ax - c \xrightarrow{+b} y = -\frac{a}{b}x - \frac{c}{b}$$

طبق فرض، شیب مثبت و عرض از مبدأ منفی است لذا با توجه به معادله‌ی خط استاندارد شده، نتیجه می‌گیریم که نمودار خط به شکل نمودار گزینه‌ی «۲» می‌باشد.

(معمد پور مستنی، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۱-

$$f(5) = 3 \times 5^2 + \sqrt{5-1} = 75 + 2 = 77$$

$$g(1) = |2 \times 1 - 3| = |-1| = 1$$

$$f(1) = 3 \times 1^2 + \sqrt{1-1} = 3$$

$$\Rightarrow \frac{77+1}{3} = 3k + 2 \Rightarrow 26 = 3k + 2 \Rightarrow k = 8$$

(معمد پور مستنی، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۲-

$$f(2) = \frac{3 \times 2 + 4}{2^2 + 1} = \frac{10}{5} = 2$$

$$g(a+1) = 2(a+1+1) = 2a+4$$

$$g(a-1) = 2(a-1+1) = 2a$$

$$\Rightarrow \frac{2 \times (2a+4)}{4 \times 2a} = \frac{2 \times 2(a+2)}{4 \times 2a} = \frac{a+2}{2a}$$

(امیر زراتروز، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۳-

$$f\left(\frac{1}{a}x - \frac{b}{a}\right) = a\left(\frac{1}{a}x - \frac{b}{a}\right) + b = x - b + b = x$$

$$g(ax+b) = \frac{1}{a}(ax+b) - \frac{b}{a} = x + \frac{b}{a} - \frac{b}{a} = x$$

$$\Rightarrow f\left(\frac{1}{a}x - \frac{b}{a}\right) \times g(ax+b) = x \times x = x^2$$

(امیر زراتروز، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۴-

$$\begin{cases} g(3) = -3^2 - 5(3) = -9 - 15 = -24 \\ g(x+3) = -(x+3)^2 - 5(x+3) = -x^2 - 6x - 9 - 5x - 15 = -x^2 - 11x - 24 \\ g(x) + g(3) = -x^2 - 5x - 24 \end{cases}$$

$$\Rightarrow g(x+3) \neq g(x) + g(3)$$

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»:

$$f(0) = -1, g(0) = 0 \Rightarrow f(0)g(0) = (-1)(0) = 0$$

گزینه‌ی «۲»:

$$f(1) = 2, g(1) = -6 \Rightarrow \frac{f(1)}{g(1)} = \frac{2}{-6} = \frac{-1}{3}$$

گزینه‌ی «۳»:

$$\begin{cases} f(1) = 2, f(x+1) = 3(x+1) - 1 = 3x+2 \\ f(x) + f(1) = 3x - 1 + 2 = 3x+1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x+1) \neq f(x) + f(1)$$

(امیر زراتروز، عملیات با تابع‌ها، صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵)

۹۵-

$$f(x) = x^2 - 3x + 1$$

$$f(3) = 3^2 - 3(3) + 1 = 1$$

$$f(3+h) = (3+h)^2 - 3(3+h) + 1 =$$

$$9 + 6h + h^2 - 9 - 3h + 1 = h^2 + 3h + 1$$

$$\Rightarrow \frac{f(3+h) - f(3)}{h} = \frac{h^2 + 3h + 1 - 1}{h} = \frac{h^2 + 3h}{h} = \frac{h(h+3)}{h} = h+3$$

آرایه‌های ادبی

مبحث: قالب‌های شعر فارسی

۱۰۱-

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، صفحه‌ی ۲۳)

بیتی که یک مصراع آن قافیه دارد، مقفاسست؛ بنابراین، در مثنوی، بیت مقفا وجود ندارد. بیت نخست غزل و قصیده نیز مصراع است و اگر تعداد ابیات همه‌ی قالب‌ها به‌طور مثال ۱۵ بیت باشد، در غزل و قصیده به‌دلیل مصراع بودن بیت اول، ۱۴ بیت مقفا وجود دارد ولی در قطعه، همه‌ی ابیات، مقفا هستند.

۱۰۲-

(ابراهیم رضایی‌مقدم، صفحه‌ی ۳۹)

بیت گزینیه‌ی «۲»، «رباعی» است چون هجای اول مصراع اول و دوم «هجای بلند» است:

نت
-
وق
-

هجای اول سایر گزینیه‌ها «کوتاه» است:

بیت گزینیه‌ی «۱»: بیت گزینیه‌ی «۳»: بیت گزینیه‌ی «۴»:

خَ	نَ	مَ
U	U	U
ت	کَ	پَ
U	U	U

۱۰۳-

(ابراهیم رضایی‌مقدم، صفحه‌ی ۳۲)

کل شعر هفت رشته است زیرا تعداد رشته‌های مسمط تضمینی برابر است با تعداد ابیات غزل؛ بنابراین $7 \times 3 = 21$.

۱۰۴-

(اعظم نوری‌نیا، ترکیبی)

- «بابا افضل» از رباعی‌سرایان مشهور است.
- «خاقانی و امیری فیروزکوهی» از قصیده‌سرایان بنام هستند.
- «مشیری» از چهاربارة‌سرایان مشهور است.
- «رهی معیری» از غزل‌سرایان بنام است.

۱۰۵-

(منوچهر شعبانی، صفحه‌های ۳۷، ۳۹ و ۴۲)

فایزدهشتستانی شاعر عهد قاجار یکی از مشهورترین دوبیتی‌سرایان است.

۱۰۶-

(رعنا اسری، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)

تشریح گزینیه‌های دیگر:

گزینیه «۱»: در قالب مسمط، هر بخش سه تا شش مصراع دارد که مصراع آخر تمام بندها، هم‌قافیه است.

گزینیه «۲»: درون‌مایه‌ی مسمط تقریباً همانند قصیده و بنیان‌گذار آن منوچهری دامغانی است.

گزینیه «۴»: شمار رشته‌ها نامعین و به اختیار شاعر بستگی دارد.

۱۰۷-

(رعنا اسری، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۵)

تشریح گزینیه‌های دیگر:

گزینیه «۱»: ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی از نمونه‌های مثنوی‌های عاشقانه و بزمی در زبان فارسی است.

گزینیه «۳»: مثنوی‌های زبان فارسی از لحاظ محتوا به چهار دسته‌ی حماسی و تاریخی - عاشقانه و بزمی - اخلاقی و تعلیمی و عارفانه تقسیم می‌شود.

گزینیه «۴»: کلیله و دمنه‌ی منظوم رودکی، از اولین مثنوی‌های شعر فارسی دری به‌شمار می‌رود.

۱۰۸-

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، صفحه‌ی ۳۵)

اگر دومین بیت یک شعر، مصراع باشد، شعر نمی‌تواند قصیده یا غزل باشد، براساس محتوای پندآمیز بیت نیز می‌توان نتیجه گرفت که شعر باید از بوستان سعدی انتخاب شده باشد زیرا آثار نظامی اغلب عاشقانه‌اند و گاه مانند اسکندرنامه، حماسی و تاریخی.

۱۰۹-

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، صفحه‌ی ۲۶)

زیباترین ترجیع‌بندهای شعر فارسی متعلق به سعدی و هاتف هستند. براین اساس که مفهوم بیت نخست عارفانه و مفهوم بیت دوم عاشقانه است، بیت «الف» باید سروده‌ی هاتف و بیت «ب» باید سروده‌ی سعدی باشد.

۱۱۰-

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، صفحه‌ی ۲۹)

قدیمی‌ترین ترکیب‌بند، سروده‌ی قطران تبریزی (شاعر قرن پنجم) است و وحشی بافقی، جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی و محتشم کاشانی از مشهورترین سراینده‌گان ترکیب‌بند هستند.

آرایه‌های ادبی (شاهد «گواه»)

مبحث: قالب‌های شعر فارسی

۱۱۶- (کتاب آبی سؤال ۷۹ با تغییر، صفحه‌ی ۳۷ کتاب درسی)

«نزهة‌المجالس» تألیف جمال خلیل شروانی که به کوشش دکتر محمدامین رباعی چاپ شده، گنجینه‌ی ارزشمندی است که حدود چهار هزار رباعی را دربرمی‌گیرد.

۱۱۷- (کتاب آبی سؤال ۸۰، صفحه‌ی ۳۷ کتاب درسی)

شعر صورت سؤال، رباعی است. در رباعی مصراع اول، دوم و چهارم هم‌قافیه‌اند و مصراع سوم در شعر برخی از دوره‌های بی‌قافیه است.

۱۱۸- (کتاب آبی سؤال ۸۱، صفحه‌ی ۳۷ کتاب درسی)

مناسب‌ترین قالب برای ثبت لحظه‌های زودگذر شاعرانه، رباعی است. ابیات «ب و چ» متعلق به قالب دوبیتی و سایر ابیات متعلق به قالب رباعی هستند.

توضیح نکات درسی:

تنها راه شناخت رباعی از دوبیتی توجه به وزن آن‌هاست. بدانید که رباعی با یک هجای بلند و دوبیتی با یک هجای کوتاه آغاز می‌شود.

۱۱۹- (کتاب آبی سؤال ۴۰ با تغییر، صفحه‌ی ۳۷ کتاب درسی)

خیام، شاعر قرن پنجم است.

۱۲۰- (کتاب آبی سؤال ۶۲، صفحه‌ی ۳۲ کتاب درسی)

چون مسقط، پنج مصراع است، در هر رشته باید شاعر، سه مصراع از خودش و دو مصراع از شاعر دیگر بیاورد.

چون غزل ۸ بیتی است، این مسقط باید ۸ رشته نیز داشته باشد. بنابراین شاعر

باید ۲۴ مصراع بسراید. ($8 \times 3 = 24$)

۱۱۱-

(کتاب آبی سؤال ۵۱، صفحه‌ی ۲۳ کتاب درسی)

«گریست» و «نیست» قافیه‌های این شعر هستند که در مصراع‌های زوج قرار دارند. بنابراین قالب این شعر، قطعه است.

در قصیده و غزل، بیت اول و در مثنوی تمامی ابیات مصراع است.

۱۱۲-

(کتاب آبی سؤال ۵۴، صفحه‌ی ۲۶ کتاب درسی)

ترجیع‌بند از قالب‌های خاص شعر فارسی است و قدیمی‌ترین آن از فرخی سیستانی است که مطلع آن در گزینه‌ی «۲» آمده است.

۱۱۳-

(کتاب آبی سؤال ۵۵ با تغییر، صفحه‌ی ۲۴ و ۲۶ کتاب درسی)

بیت گزینه‌ی «۲»؛ بیت برگردان ترجیع‌بند سعدی است.

۱۱۴-

(کتاب آبی سؤال ۶۰ با تغییر، صفحه‌ی ۳۹ کتاب درسی)

باباطاهر از دوبیتی‌سرایان بنام است.

۱۱۵-

(کتاب آبی سؤال ۶۵، صفحه‌ی ۳۲ کتاب درسی)

بیت داده شده مطلع یکی از زیباترین و مشهورترین مسقط‌های تضمینی شعر فارسی،

سروده‌ی شیخ‌بهایی شاعر قرن دهم هجری قمری است که در آن غزل معروف خیالی

بخارایی، شاعر قرن نهم، را تضمین کرده است.

تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)

- ۱۲۱- (سمرالله زارع کاربیزی، عصر خواجه رشیدالدین، صفحه‌ی ۳۲)
در عصر خواجه رشیدالدین همان شیوه‌های نویسندگی دوره‌های قبل ادامه پیدا کرد.
- ۱۲۲- (مینا تولگی نژاد، عصر حافظ، صفحه‌ی ۲۷)
سبحة‌الابرار (در ذکر مراحل سلوک و تربیت نفس)، تحفة‌الاحرار (در پند و نصیحت همراه با حکایت‌ها و تمثیل‌های زیاد)
- ۱۲۳- (اعظم نوری نیا، عصر حافظ، صفحه‌ی ۲۴)
از حافظ اکنون جز دیوانی شامل کم‌تر از پانصد غزل، چند قصیده و مقداری مثنوی و رباعی در دست نیست.
- ۱۲۴- (ابراهیم رشایی‌مقدم، عصر حافظ، صفحه‌ی ۲۶)
متن داده شده معرف «نورالدین عبدالرحمان جامی» است.
- ۱۲۵- (اصلاح قزلبلو، عصر خواجه رشیدالدین، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۴)
نثر تاریخ جهان‌گشا مصنوع و دشوار و در همان مسیر کلی نثر فنی فارسی در سده‌ی هفتم هجری است.
- ۱۲۶- (عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، عصر صائب، صفحه‌ی ۳۷ و ۳۸)
در این عهد شاعران با شور و شوق راه دراز هند را در پیش گرفتند. زبان فارسی تا عصر حاکمیت انگلیس بر هند در این سامان رواج داشت.
- ۱۲۷- (عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، عصر صائب، صفحه‌ی ۴۲ و ۴۷)
«ناظر و منظور» از مثنوی‌های وحشی بافقی به سبک نظامی است. «فرهاد و شیرین» مثنوی ناتمام وحشی بافقی است که وصال شیرازی آن را تکمیل کرده است. «جلالیه» مجموعه غزلیات عاشقانه‌ی محتشم کاشانی است.
- ۱۲۸- (سمرالله زارع کاربیزی، عصر حافظ، صفحه‌ی ۲۳ و ۲۴)
«حافظ» بیش‌ترین غزل‌های آبدار خود را در مبارزه با ریاکاری و عوام‌فریبی امیر مبارزالدین محمد سروده است که دوران حکومت سخت‌گیرانه‌ی او با تعصب و خشونت همراه بود.
- ۱۲۹- (کنکور سراسری ۸۸، عصر صائب، صفحه‌ی ۴۶ کتاب درسی)
میرزا محمود فدایی مازندرانی که در قرن سیزدهم قمری می‌زیست، طولانی‌ترین ترکیب‌بند عاشورایی ادب فارسی را در بیش از چهارهزار بیت پدید آورده است.
- ۱۳۰- (کنکور قارج از کشور ۸۶، عصر صائب، صفحه‌ی ۴۱ کتاب درسی)
در این بیت نوعی حکمت و استدلال عامیانه که حاصل روی‌گردانی از تجربیات عقلی و تفکر فلسفی سالم است و در نهایت رسیدن به نوعی تقدیرگرایی و تسلیم در برابر حوادث، قابل مشاهده است.

تاریخ ایران و جهان (۲)

- ۱۳۱- (اعظم ممدری، آخرین امپراتوری‌های مسلمان، صفحه‌ی ۲۹ و ۳۰)
پیروزی ترکان سلجوقی بر امپراتوری روم شرقی در نبرد ملازگرد، پیامدهایی به همراه داشت که گسترش اسلام در آسیای صغیر و بروز جنگ‌های دوپست ساله‌ی صلیبی بین مسلمانان و مسیحیان از مهم‌ترین آنان بود. سلطان سلیم عراق و شام را فتح کرد و با لشکرکشی به مصر دولت ممالیک را منقرض کرد.
- ۱۳۲- (تازنین سنگستانی، آخرین امپراتوری‌های مسلمان، صفحه‌ی ۳۲ و ۳۳)
مسائل و مشکلات داخلی تضعیف امپراتوری عثمانی: ۱- ضعف ساختار سیاسی، اداری و نظامی امپراتوری و غفلت از امور علمی و فرهنگی ۲- توقف فتوحات نظامی و بی‌کاری نظامیان ۳- به قدرت رسیدن سلاطین ضعیف ۴- مخالفت اشراف و درباریان با انجام اصلاحات سیاسی و اجتماعی
- مسائل و مشکلات خارجی تضعیف امپراتوری عثمانی: ۱- جنگ‌های طولانی با ایران، ۲- جنگ‌های متعدد با روسیه، اتریش و دیگر ممالک اروپایی، ۳- دخالت کشورهای اروپایی در امور داخلی امپراتوری عثمانی به بهانه‌ی حمایت از اقلیت‌های قومی و مذهبی
- ۱۳۳- (تازنین سنگستانی، اروپا و آمریکا در قرن نوزدهم، صفحه‌ی ۴۵ و ۴۷)
قیام استقلال‌طلبانه‌ی مردم ایتالیا با تلاش سه چهره‌ی نامدار جوزپه مازینی، کاورو و گاریبالدی، به پیروزی رسید. مازینی نظریه‌پرداز این جنبش، کاورو سیاستمداری کاردان و موقعیت‌شناس و گاریبالدی رهبر ارتش استقلال‌طلبان، به نام سرخ‌جامگان بود. در اواسط قرن نوزدهم، بیسمارک صدراعظم پروس شد. وی سیاستمداری توانا و مقتدر بود که به صدراعظم آهینین معروف شد.
- ۱۳۴- (اعظم ممدری، اروپا و آمریکا در قرن نوزدهم، صفحه‌ی ۴۸ و ۴۹)
مهم‌ترین رقیب سیاسی امپراتوری انگلستان در قرن نوزدهم، روسیه بود و دولت‌های آلمان، ایتالیا و فرانسه نیز در مستعمرات آسیایی و آفریقایی با انگلستان، رقابت می‌کردند. مهم‌ترین مشکل داخلی بریتانیا در آن زمان، مبارزات استقلال‌طلبانه‌ی مردم ایرلند بود. مونرو، رئیس جمهور وقت آمریکا در سال ۱۸۲۳ م. با انتشار اعلامیه‌ای به دولت‌های اروپایی هشدار داد که در امور قاره‌ی آمریکا مداخله نکنند.
- ۱۳۵- (پریسا عباسیان، آفریقا و آمریکای لاتین در قرن نوزدهم، صفحه‌ی ۵۳ تا ۵۵)
سعید پاشا به امید کسب درآمد با ساختن کانال سوئز موافقت کرد و دولت مصر به علت بدهکاری سنگین به بانک‌های اروپایی مجبور به فروش سهام خود به دولت انگلیس شد و اداره و بهره‌برداری از کانال سوئز به دست استعمارگران انگلیسی افتاد. این امر سبب دخالت بیش از پیش انگلیسی‌ها در امور این کشور شد و در اواخر قرن نوزدهم مصر زیر سلطه‌ی انگلستان رفت.
- مناطق تحت سلطه‌ی انگلستان در قاره‌ی آفریقا: مصر، سودان، مناطق وسیعی از شرق، جنوب، مرکز و حتی غرب قاره‌ی آفریقا (نقشه‌ی صفحه‌ی ۵۴ کتاب درسی)
- تصویر صورت سؤال مربوط به امیرعبدالقادر الجزایری رهبر و فرمانده‌ی نیروهای آزادی‌خواه الجزایر است.

جغرافیای (۲)

۱۳۶- (علی‌مهر کریمی، **آفریقا و آمریکای لاتین در قرن نوزدهم**، صفحه‌ی ۵۷ و ۵۹)

نخستین استعمارگرانی که به قاره‌ی آمریکا وارد شدند، پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها بودند.

شیوه‌ی جدید استعمار که آمریکا در مقابله با دولت‌های آمریکای لاتین به کار می‌برد، همان است که در اصطلاح به آن «استعمار نو» می‌گویند.

۱۳۷- (مبیه مهبی، **آخرین امپراتوری‌های مسلمان**، صفحه‌ی ۳۴ تا ۳۶)

۱- رهبر برجسته‌ی جریان فکری اتحاد اسلام، سیدجمال‌الدین اسدآبادی بود.

۲- روند اصلاحات امپراتوری عثمانی با موانع و مشکلاتی روبه‌رو شد که یکی از این موانع که روند اصلاحات را بسیار کند کرد، مخالفت اشراف نظامی (بنی‌چری‌ها) بود.

۳- همایون، از یکی از امرای افغانی شکست خورد و از هند بیرون رانده شد.

۴- محمد، فرزند همایون، معروف به اکبر، یکی از بزرگ‌ترین امپراتوران هند شد.

۵- اکبر شاه گورکانی با به رسمیت شناختن حقوق و اختیارات اشراف هندی موفق به گسترش نسبی اسلام در میان آن‌ها شد.

۱۳۸- (مبیه مهبی، **آفریقا و آمریکای لاتین در قرن نوزدهم**، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵، ۵۷ و ۵۸)

الف) قیام عرابی پاشا مهم‌ترین جنبش سیاسی - نظامی مصریان علیه استعمار انگلیس بود که در هم شکسته شد.

ب) فرانسویان به بهانه‌ی هجوم دزدان دریایی به کشتی‌های آنان به الجزایر حمله کردند.

ج) بلژیک برای تصرف کنگو، به حيله و زور متوسل شد.

د) در آغاز قرن نوزدهم مردم کشورهای ونزوئلا، کلمبیا، پرو، اکوادور و بولیوی به کمک سیمون بولیوار از استعمار رها شدند و اعلام استقلال کردند.

۱۳۹- (کتاب **سراسری ۹۱ آفریقا و آمریکای لاتین در قرن نوزدهم**، صفحه‌ی ۵۵، کتاب درسی)

در اواخر قرن نوزدهم، در مناطق جنوبی آفریقا، مقاومت قبایل سیاه پوست به نام زولوها، انگلستان را دچار «مشکل» بزرگ ساخت. دهقانان مهاجر هلندی (بوئرها) علیه سلطه‌ی

انگلستان دست به «مخالفت» زدند و تا چندین سال به مخالفت خود ادامه دادند.

۱۴۰- (کتاب **سراسری طرح از کشور ۹۳ با تغییر**، **آخرین امپراتوری‌های مسلمان**، صفحه‌ی ۳۰، کتاب درسی)

سلطان سلیم عثمانی، با لشکرکشی به مصر، دولت ممالیک را منقرض ساخت و به خلافت عباسیان مصر نیز پایان داد. پس از آن اداره‌ی مکه و مدینه را در دست گرفت، خود را خلیفه خواند و مدعی حکومت بر تمام مسلمانان شد.

۱۴۱-

(**بهر روز یعنی، ویژگی‌های جغرافیایی سواحل**، صفحه‌ی ۳۰)

در نتیجه‌ی فرسایش سواحل، اشکال مختلفی از ناهمواری‌ها مانند دریاوارها، ستون‌های سنگی دریایی، غارها و حفره‌ها به وجود می‌آیند که در زمره‌ی اشکال ناهمواری ناشی از حفر مواد (کاوشی) می‌باشند. تصویر صورت سؤال، دریاوار - چشم‌اندازی از فرسایش در ساحل جزیره‌ی وایت، انگلستان است که از اشکال ناهمواری ناشی از خطر مواد، (کاوشی) است.

۱۴۲-

(**بهر روز یعنی، ویژگی‌های جغرافیایی سواحل**، صفحه‌ی ۲۸ و ۲۹)

عواملی چون رسوب‌گذاری، فعالیت آتش‌فشان‌ی، مرجان‌ها و تغییرات سطح آب دریاها در پیدایش انواع سواحل مؤثرند.

۱۴۳-

(**نازنین سگستانی، ویژگی‌های جغرافیایی سواحل**، صفحه‌ی ۲۷)

اصطلاح ساحل برای محدوده‌ی بین «حداکثر» مد و پایین‌ترین حد جزر (حداقل) به کار می‌رود و پهنای سواحل در نواحی مختلف یکسان نیست.

توضیح نکات درسی:

با بررسی انواع سواحل می‌توان دریافت که سواحل سنگی و مرتفع نسبت به سواحل پست و ماسه‌ای پهنای کم‌تری دارند.

۱۴۴-

(**آزاره میرزائی، ویژگی‌های جغرافیایی سواحل**، صفحه‌ی ۲۷ و ۳۰)

تپه‌های ماسه‌ای ساحلی، باتلاق‌ها و مرداب‌های ساحلی از جمله اشکال ناهمواری ناشی از رسوب‌گذاری مواد (تراکمی) هستند. حتی رشد مرجان‌ها نیز یک فرایند فرسایشی تراکمی محسوب می‌شود. پهنای سواحل در غرب قاره‌ی آفریقا و آمریکا کم‌تر از سایر نقاط است.

۱۴۵-

(**روح‌انگیز مموی، ترکیبی**، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۰ و ۳۲)

سواحل صخره‌ای که ناهمواری‌های آن به داخل آب کشیده شده به شدت تحت تأثیر امواج فرسایشی دریا بوده و سرانجام پس از گذشت زمان به سواحل پست و هموار تبدیل می‌شوند. ویژگی محدوده‌ی تحت تأثیر امواج پیش ساحل: ساحل پست‌تر با شیب اغلب پایین‌تر از (۵°)

جامعه‌شناسی (۲)

(فرهاد تراز، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۱۵)

۱۵۱-

هنگامی که در مسافرت به شهر جدیدی وارد می‌شوید، آنچه در نخستین برخورد مشاهده می‌کنید، جامعه است و آنچه به تدریج از شیوه و نوع زندگی آن‌ها فرا می‌گیرید، فرهنگ است.

(فرهاد تراز، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۱۵)

۱۵۲-

جامعه: به گروهی از انسان‌ها اطلاق می‌شود که سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند. فرهنگ: شیوه‌ی زندگی گروهی از انسان‌هاست که با یکدیگر زندگی می‌کنند.

(فریدون ملای پوری، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۱۵ و ۱۶)

۱۵۳-

فرهنگ و جامعه جدا از یکدیگر نمی‌توانند باشند. جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد. فرهنگ نیز بدون جامعه پدید نمی‌آید.

(الهام میرزائی، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۱۷)

۱۵۴-

ما همه با یک گویش واحد سخن نمی‌گوییم. بخش‌هایی از مردم ایران با زبان‌های متفاوتی حرف می‌زنند.

(اعظم مومنی، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۱۷ و ۱۹)

۱۵۵-

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) فقط خرده‌فرهنگ‌های سازگار با فرهنگ عمومی را خرده‌فرهنگ موافق می‌گویند.
ج) فرهنگ ازدواج در بین اقوام و اقشار مختلف متفاوت است؛ در حالی‌که فرهنگ عمومی آن بخش از فرهنگ است که همه‌ی مردم جامعه در آن اشتراک دارند.

(پریسا عباسیان، انسان و ساحل، صفحه‌ی ۳۵ و ۳۶)

۱۴۶-

آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های انسان در محیط دریایی عبارت‌اند از: آلودگی ناشی از حفاری چاه‌های نفتی در دریاها، شکستن لوله‌های انتقال نفت خام و تصادف کشتی‌های نفت‌کش که موجب وارد شدن حجم عظیم نفت خام به آب‌های ساحلی و از بین بردن جانوران و گیاهان این محیط می‌شود. و بر فعالیت‌های گردشگری نیز تأثیر منفی می‌گذارد.

(پریسا عباسیان، انسان و ساحل، صفحه‌ی ۳۲)

۱۴۷-

توان‌های سواحل عبارت‌اند از: ۱- شرایط مساعد جهت زندگی و ایجاد شهرها و روستاها و توسعه‌ی برخی ورزش‌ها مانند شنا، موج‌سواری و قایق‌رانی وجود دارد. ۲- نزدیکی به دریا و دسترسی آسان به سایر مناطق عامل ایجاد بندرگاه‌ها و توسعه‌ی ارتباطات و بازرگانی است. ۳- مردم از بعضی سواحل به عنوان تفریحگاه استفاده می‌کنند. ۴- به دلیل داشتن سنگ‌های متنوع و اشکال ناهمواری متعدد محیط‌های مناسبی برای انجام برخی تحقیقات زمین‌شناسی هستند. ۵- انرژی امواج برای تولید برق استفاده می‌شود و در برخی سواحل علاوه بر نفت و گاز مواد معدنی با ارزش دیگری یافت می‌شود. ۶- اغلب سواحل به‌ویژه سواحل پست کم‌شیب، آب و هوای مناسب و آب کافی برای زراعت دارند.

(بهروز یثیبی، انسان و ساحل، صفحه‌ی ۳۶)

۱۴۸-

فاضلاب‌های کشاورزی از دیگر منابع آلودگی سواحل‌اند؛ زیرا دارای مواد غذایی زیادی از جمله فسفرند و جمع شدن آن‌ها در آب‌های ساحلی راکد و کم‌عمق پس از مدتی به از بین رفتن آبزیان و کاهش کیفیت محیط ساحلی منجر می‌شود.

(روح انگیز مموی، انسان و ساحل، صفحه‌ی ۳۴ و ۳۷)

۱۴۹-

در بین بهره‌برداران‌های مختلف از سواحل استفاده‌ی ارتباطی اهمیت خاصی دارد؛ زیرا یکی از راه‌های ارتباطی مهم در زمینه‌ی حمل کالا در دنیا در حال حاضر راه‌های دریایی است که در مقصد و مبدأ خود به سواحل ختم می‌شود. نگهداری از تپه‌های ماسه‌ای ساحلی به دلیل کاهش تلفات مالی و جانی هنگام وقوع طوفان اهمیت بسیار دارند. لذا کاشت چمن و درخت در این مناطق و وضع قوانین سخت برای جلوگیری از چرای دام و قطع درختان این مناطق بسیار مهم است.

(کنکور سراسری ۸۹، ویژگی‌های جغرافیایی سواحل، صفحه‌ی ۲۹ کتاب درسی)

۱۵۰-

در طبیعت عواملی پیوسته، سواحل را تغییر می‌دهند. امواج، جزرومد، جریان‌های دریایی طولی، یخچال‌های طبیعی و بادهای آن جمله‌اند که به‌صورت فرسایش، حمل و رسوب‌گذاری در سواحل تغییر ایجاد می‌کنند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: عواملی چون مرجان‌ها، فعالیت‌های آتشفشانی و تغییرات سطح آب دریاها در «پیدایش» انواع سواحل مؤثرند.

منطق

۱۵۶-

(اعظم مومری، فرهنگ ۱، صفحه‌ی ۲۰)

با آن که نهادهای اجتماعی ابعاد فرهنگی دارند ولی همه‌ی آن‌ها نهاد فرهنگی نیستند. نهاد فرهنگی نهادی است که از طریق تعلیم و تربیت به فعالیت‌های فرهنگی می‌پردازد. فرهنگ را تولید می‌کند و استمرار می‌دهد؛ یا به آن عمق و غنا می‌بخشد. از آن‌جا که بخش قابل توجهی از فرهنگ عمومی در خانواده به فرزندان منتقل می‌شود، خانواده را می‌توان یک نهاد فرهنگی دانست.

۱۶۱-

(تاهیر بوهریان، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۶)

مرتفع بودن برای دماوند و عالیقدر بودن برای حکیم از مفاهیم درونی و ذاتی محسوب نمی‌شوند و عرضی هستند؛ ولی داغ بودن برای گداخته درونی و ذاتی است؛ چون جزء ماهیت و حقیقت آن است.

۱۵۷-

(اعظم مومری، فرهنگ ۲، صفحه‌ی ۲۳)

بخشی از فرهنگ که مردم یک جامعه از آن جانبداری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند فرهنگ آرمانی می‌نامند. برنامه‌ریزان فرهنگی جامعه تلاش می‌کنند از طریق نهادهای فرهنگی، تعلیم و تربیت لازم را برای ورود فرهنگ آرمانی به عرصه‌ی فرهنگ واقعی فراهم آورند.

۱۶۲-

(ژریلا سلاویقه، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۸)

مهم‌ترین وصف مفاهیم ذاتی این است که در مقام فهم و تصور، مقدم بر ذات هستند. یعنی ادراک ذاتی مقدم بر ذات و ادراک ذات مقدم بر ادراک مفاهیم عرضی است. پس «چهارضلع داشتن» که ذاتی است مقدم بر ذات یعنی «مربع» است و مربع بر «چهار زاویه داشتن» که عرضی است مقدم است.

۱۵۸-

(الهام میرزائی، فرهنگ ۲، صفحه‌ی ۲۴)

در جامعه‌ی ما استکبارستیزی، احترام به پدر و مادر و خدمت به هم‌نوعان درون فرهنگ واقعی و ناپسند بودن اسراف و تبذیر، بیرون فرهنگ واقعی قرار دارد.

۱۶۳-

(مهمرسین امامی، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۵)

از روابط نسب اربع همیشه بین مصادیق یک نوع رابطه‌ی «تباين» برقرار است.

۱۵۹-

(علی نوری، فرهنگ ۲، صفحه‌ی ۲۵ و ۲۶)

بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد، باطل و بخش‌هایی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، حق است. حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ، با علم متناسب با همان بخش شناخته می‌شود.

۱۶۴-

(یغیی صولتی، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۷)

سه ضلعی بودن از خصوصیات ذاتی مثلث محسوب می‌شود؛ زیرا اگر این ویژگی را از مفهوم مثلث تفکیک کنیم، خود مفهوم مثلث نیز باقی نخواهد ماند؛ بنابراین این خصوصیات از مفهوم مثلث تفکیک‌ناپذیر است.

۱۶۰-

(فریدون ملای‌بهری، فرهنگ ۲، صفحه‌ی ۲۸ و ۲۹)

حق یا باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها براساس آگاهی یا جهل، علاقه یا بی‌توجهی مردم جوامع نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود. حقیقت هرچند خود ثابت است ولی در قلمرو واقعیت ثابت نبوده و تغییرپذیر است.

۱۶۵-

(فرشاد خان مومری، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۴)

انسان همواره در تعاریف خود از مفاهیم «کلی» کمک می‌گیرد؛ مانند مفهوم «شکل» که مفهومی کلی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۲» و «۴»: مفاهیم «جزئی» قابل استفاده در تعریف نیستند.

فلسفه‌ی سال سوم

۱۶۶-

(فرهناز قان مممری، تعریف و دنیای مفاهیم، صفحه‌ی ۱۵)

بین مفاهیم «شکل و لوزی» رابطه‌ی «عموم و خصوص مطلق» برقرار است چون دایره‌ی وسعت مصادیق شکل تمام لوزی‌ها را دربرمی‌گیرد ولی شکل‌هایی هم هستند که لوزی نیستند و می‌توانند اشکال دیگر باشند. بین مفاهیم «لباس و قرمز» هم رابطه‌ی «عموم و خصوص من وجه» برقرار است؛ چون هر یک از این کلیات از جهتی اخص و از جهتی اعم هستند.

۱۶۷-

(عاطفه‌رابعه صالحی، اقسام ذاتی و عرضی، صفحه‌های ۲۰، ۲۲ و ۲۳)

مفهوم ذاتی مشترک میان حیوان و گیاه و جماد، «جسم» است که «جنس بعید» انسان است. برخی عرضی‌ها در چند نوع یافت می‌شوند و اختصاص به نوع خاصی ندارند؛ به آن‌ها «عرض عام» می‌گویند.

۱۶۸-

(مهمرسین امامی، اقسام ذاتی و عرضی، صفحه‌ی ۲۰)

«جنس» خود دارای اقسام است و می‌تواند به انواعی تقسیم شود؛ مانند شکل که به انواعی مانند مربع، مستطیل، دوزنقه، لوزی و ... تقسیم می‌شود.

۱۶۹-

(مترجم فلاحی، اقسام ذاتی و عرضی، صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱)

انواع گوناگون حیوانات مانند سگ، گربه و ... در «حیوان» بودن مشترکند؛ یعنی از نظر منطقی «جنس» آنها یکی است ولی هر یک برای خود وصف خاصی دارد که او را از گروه دیگر حیوانات جدا می‌کند که به آن «فصل» می‌گویند.

۱۷۰-

(کنکور سراسری ۸۹ (با انترکی تغییر)، ترکیبی، صفحه‌ی ۱۶ و ۲۱ کتاب درسی)

مفاهیم «ذاتی»، اجزای درونی و تشکیل‌دهنده‌ی یک مفهوم دیگرند و «ذات» همان «ماهیت» است. (رد گزینیه‌های ۱ و ۲). یک ویژگی می‌تواند برای ماهیتی ذاتی باشد ولی برای ماهیت دیگر، «عرضی» باشد؛ مثلاً: شور بودن برای نمک، ذاتی و برای آب، «عرضی» است. «جنس» به تنهایی نمی‌تواند در خارج موجود شود ولی وقتی با «فصل» جمع می‌شوند، مفهومی را تشکیل می‌دهند که می‌تواند در خارج موجود شود و آن «نوع» است.

۱۷۱-

(فرهناز قان مممری، نخستین فلاسفه‌ی بزرگ، صفحه‌ی ۲۵)

گرگیاس در یکی از آثار خود به نام «درباره‌ی طبیعت» افکار اصلی خود را شرح داده است و او اعتقاد داشت «هیچ چیز وجود ندارد» و به فرض وجود برای انسان شناختنی نیست و اگر شناختنی باشد، قابل تعلیم نیست.

۱۷۲-

(آرزو فرابنده، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۶)

اگر بخواهیم کمیت و یا کیفیت اشیاء را در نظر بگیریم و مطالعه نمائیم سروکار ما با «یکی از علوم» است و تمام اشیاء در «وجود داشتن» یا «هستی» با یکدیگر اشتراک دارند.

توضیح نکات درسی:

مفاهیم کمیت و کیفیت در علوم مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱۷۳-

(یغیی صولتی، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۶)

فیلسوف همواره با مشاهده‌ی پدیده‌های اطراف خویش می‌کوشد تا از ظاهر آنها فراتر رفته و به باطن آن‌ها بپردازد؛ اما در این گزینه که بر خلاف تعریف فلسفه ذکر شده فیلسوف را به‌عنوان کسی معرفی نموده که از باطن پدیده‌ها به شناسایی ظاهر آنها می‌پردازد.

۱۷۴-

(مهمرسین امامی، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۷ و ۱۸)

«حرکت و سکون» در مبحث مکانیک مطالعه می‌شود و جزء مباحث مابعدالطبیعه نمی‌باشد.

۱۷۵-

(ژیللا سلاپچه، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۸)

در طبیعت بین بسیاری از چیزها رابطه‌ی علیت را می‌بینیم رابطه‌ی علیت به اصل هستی باز می‌گردد و جای بحث آن در مباحث فلسفه‌ی اولی است.

روان‌شناسی

۱۷۶-

(یمنی صولتی، نخستین فلاسفه‌ی بزرگ، صفحه‌ی ۲۲)

زادگاه فلسفه‌ی یونانی مربوط به بخشی از سرزمین یونان است که «یونیا» نام دارد و واقع در غرب آسیای صغیر (کشور ترکیه‌ی کنونی) است. در این مرز و بوم حدود «شش قرن پیش از میلاد» مباحث فلسفی پایه‌گذاری شد.

۱۷۷-

(فرهناز فان‌مهمری، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۶ و ۱۷)

آن هنگام که انسان به «اصل هستی» اشیا با قطع نظر از چه چیز بودن و اختلاف آن توجه کند قدم در عرصه‌ی مابعدالطبیعه گذاشته است. مهم‌ترین بخش فلسفه «فلسفه‌ی اولی» یا «مابعدالطبیعه» است.

۱۷۸-

(تاهیر پوهریان، نخستین فلاسفه‌ی بزرگ، صفحه‌ی ۲۳)

آراء و نظرات گوناگون و غالباً متضادی که جهان‌شناسان داشتند سبب تشویش و نگرانی مردم روزگار شد که بذریع‌ی اعتمادی را نسبت به دانش و اندیشه در ذهن افراد پراکنده کرد نمره‌ی این آشفتگی ذهنی پدید آمدن گروهی به نام سوفسطائیان بود که منادی بی اعتباری علم و اندیشه بودند.

۱۷۹-

(کنکور قارج از کشور ۸۸، معنا و قلمرو فلسفه، صفحه‌ی ۱۸ کتاب درسی)

هستی و وجود، حقیقی‌ترین و اصلی‌ترین مبنایی است که همه‌ی خصوصیات اشیا و پدیده‌ها به آن بازمی‌گردد و هستی‌شناسی یا مابعدالطبیعه، «شناخت احکام مطلق وجود است» که بارزترین و مهم‌ترین مصداق فلسفه نیز می‌باشد.

۱۸۰-

(کنکور سراسری ۸۷، نخستین فلاسفه‌ی بزرگ، صفحه‌ی ۲۶ کتاب درسی)

سقراط معتقد بود آدمی با کمک گرفتن از «قوه‌ی عقل یا تعقل» می‌تواند به «معرفت یقینی» و «فضایل اخلاقی» برسد و به همین دلیل او را «بنیان‌گذار فلسفه» نامیده‌اند و او بود که توانایی عقل انسان را به خود او شناسانید تا با روشی صحیح بیندیشد.

۱۸۱-

(هژبر رهیمی، کلیات، صفحه‌ی ۱۹ و ۲۰)

روان‌شناسان از طریق مدارک و شواهد تحقیقی که مبتنی بر تحقیق تجربی باشد نظرات خود را معرفی می‌نمایند این همان چیزی است که راه و روش روان‌شناسی علمی را از روان‌شناسی غیرعلمی مجزا می‌سازد.

۱۸۲-

(کنکور قارج از کشور ۹۰، کلیات، صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی)

متغیر مستقل متغیری است که به‌طور مستقیم به‌وسیله‌ی آزمایشگر دستکاری می‌شود؛ مانند: پخش فیلم خشونت آمیز. متغیر وابسته بستگی به چیزی دارد که آزمایشگر آن را کنترل می‌نماید یعنی متغیر مستقل؛ مانند: رفتار خشونت‌آمیز دانش‌آموزان.

۱۸۳-

(فرهناز تراز، کلیات، صفحه‌ی ۲۱ و ۲۳)

امکان نتیجه‌گیری علت و معلولی از مزایای روش آزمایشی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ی «۱»: از معایب روش آزمایشی

گزینه ی «۳»: ویژگی روش مشاهده‌ی طبیعی

گزینه ی «۴»: ویژگی روش مشاهده‌ی طبیعی

۱۸۴-

(هژبر رهیمی، کلیات، صفحه‌ی ۲۳)

از طریق روش هم‌بستگی می‌توان تعداد زیادی از متغیرها را در یک زمان محدود مورد بررسی قرار داد که این امر از طریق روش آزمایشی ممکن نیست.

۱۸۵-

(فرهناز تراز، کلیات، صفحه‌ی ۲۳ و ۲۴)

از معایب روش مشاهده‌ی طبیعی می‌توان به عدم کنترل آزمایشگر روی رفتار و عدم امکان نتیجه‌گیری علت و معلولی اشاره کرد.

۱۸۶-

(ممد میرثی، کلیات، صفحه‌ی ۲۴ و ۲۵)

در تحقیقات کاربردی، هدف استفاده‌ی عملی از یافته‌های روان‌شناسی در زندگی روزمره است. پردازش اطلاعات در زمینه‌های توجه، حافظه، یادآوری، تفکر، زبان و حل مسئله در حوزه‌ی شناختی قرار می‌گیرد.

۱۸۷-

(کنکور قارج از کشور ۹۲، رنده، صفحه‌ی ۳۶ کتاب درسی)

نمی‌توان تصویر واحدی از رشد برای همه‌ی فرهنگ‌ها، طبقات اجتماعی و یا گروه‌های نژادی مختلف قائل بود. هر جامعه‌ی الگوهای ویژه‌ای از باورها، ارزش‌ها، عادات، رسوم و مهارت‌ها دارد که آن را به نسل‌های بعدی منتقل می‌کند. این الگوهای اجتماعی تأثیر زیادی در به‌وجود آوردن صفات و شایستگی‌ها در فرد دارند.

۱۸۸-

(الوا ۴ میرزائی، رنده، صفحه‌ی ۳۴ و ۳۵)

تصویر داده شده نشان می‌دهد که زندگی هر فرد از مراحل تشکیلی شده است. اگرچه این مراحل از یک‌دیگر جدا هستند، ولی در عین حال با هم پیوستگی و هم‌پوشی دارند. این تصویر به این ویژگی رشد اشاره دارد که رشد یک فرآیند مرحله‌ای، مداوم و پیوسته است.

۱۸۹-

(ممد میرثی، رنده، صفحه‌ی ۳۵)

برخی کودکان ۱ تا ۳ ساله را که تازه راه می‌افتند، نوپا می‌نامند. برخی پایان نوجوانی را زمانی می‌دانند که فرد شروع به کار کند و مستقل از والدین می‌شود.

۱۹۰-

(فرهناز تراز، رنده، صفحه‌ی ۳۲ و ۳۳)

رشد به معنای آمادگی زیستی است و یادگیری براساس تجربه به وجود می‌آید.